

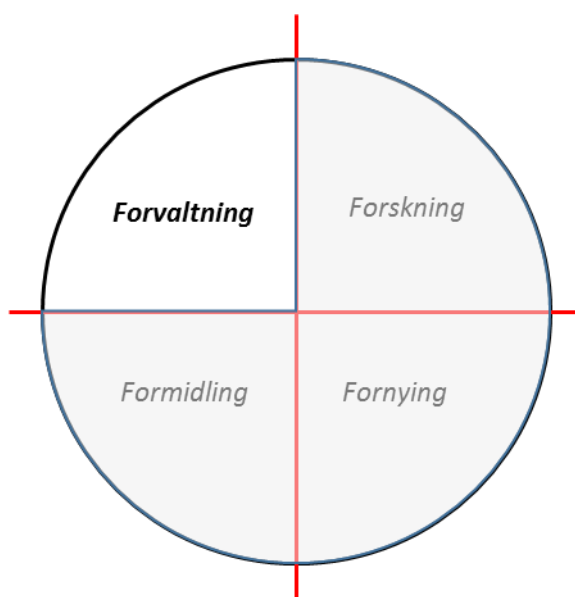

Forvaltningsplan Norsk Oljemuseum 2018–2022

ICOMs museumsdefinisjon

«Et museum er en permanent institusjon, ikke basert på profitt, som skal tjene samfunnet og dets utvikling og være åpent for publikum; som **samlar inn, bevarer/konserverer**, forsker i, formidler og stiller ut materiell og immateriell (kultur)arv om menneskene og deres omgivelser i studie-, utdannings- og underholdningsøyemed.»

Museer **har plikt til å anskaffe, bevare og utvikle samlinger** som bidrag til å sikre samfunnets naturarv, kulturarv og vitenskapelige arv. Disse samlingene utgjør et viktig felles kulturgode som har en spesiell juridisk status og internasjonalt rettsvern.

Mars 2021

Museene har en plikt til å forvalte historien

St.meld. nr. 49 (2008-2009) "Framtidas museum" legger økt vekt på faglig kvalitet og samfunnsrolle;

- *Forvaltning*; samlingene skal sikres, bevares, prioriteres og gjøres tilgjengelig
- *Forskning*; grunnlag for god forvaltning, formidling og utvikling av samlingene
- *Formidling*; nå et bredt publikum med kunnskap og opplevelse, fremme refleksjon og innsikt
- *Fornyning*; nytenking, profesjonalisering, digitalisering

St.meld. nr. 22 (1999-2000) «Kjelder til kunnskap og oppleving» (også kjent som ABM-meldinga) beskriver museenes viktige rolle for «å velja ut, ta vare på og leggja til rette for materielle kunnskaps- og informasjonsskjelder. [...] Musea konsentrerer aktiviteten sin kring materielle objekt [...]. Dette inneber at premisser for innsamling på mange måtar avgjer eksistensgrunnlaget for musea, men dei har stor fridom til å utforme disse premissene, og i hovudsak er det kvart einskilt museum som avgjer kva materiale dei skal ta vare på for ettertida»¹.

Dokumentasjon av historien innebærer bevisste handlinger for å velge ut det materialet som skal samles og tas inn i museet. Sikring av kilde- og informasjonsmaterialet er også viktig.

Samfunnsansvaret for museene er å gi alle tilgang til materialet som er samlet inn, dette betyr blant annet å:

- Vurdere utvelgelsesprinsipper som skal sikre at det materialet de forvalter er viktig og relevant, og ikke drukner i mer eller mindre tilfeldige mengder av tilbud.
- Organisere det materialet som blir tatt hånd om på enklest mulig måte (innenfor de lovmessige begrensinger), slik at det kan gjenfinnes og brukes av de som måtte ønske det.
- Etablere tiltak og metoder som sikrer en balanse mellom tilgang på kort og langsikt for alt materiale som skal tas vare på for ettertiden.

Håndtering og bevaring av samlingene

Gjenstander og andre objekter kan ses på som museets kapital. Oversikt, kontroll og vedlikehold av samlingene er et viktig fundament i all museumsdrift. Museet bør kunne svare på:

- hvorfor objektet finnes ved museet,
- hva det er,
- hvilken kontekst det knytter seg til det,
- hvordan det ser ut og
- hvilken tilstand det er i.

Dette krever rutiner for innsamling, registrering og dokumentasjon. Dessuten stiller det krav til gode forhold for oppbevaring og rutiner for forsvarlig håndtering.

Museet skal, i utgangspunktet, ta vare på objekter i et langsiktig perspektiv, men samtidig være en dynamisk kunnskapsinstitusjon i samtiden. Dette er vanskelig balansegang som stiller store krav til profesjonalitet blant de ansatte.

Godt ordna og dokumenterte samlinger er et vilkår for at museet skal kunne fylle sin rolle en verdifull samfunnsinstitusjon og kunnskapsbank.

---

¹ St.meld. nr. 22 (1999-2000) «Kjelder til kunnskap og oppleving» kapittel 6.4.

Norsk Oljemuseums strategi og virksomhetsplan 2021-2025

NOM har samling og forvaltning som del av sin formålsparagraf:

§ 2: Museet er et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskaper til allmennheten om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn. Museet skal:

- *samle materiale og bruke dette til forskning om petroleumsvirksomheten og dens virkninger på det norske samfunn – teknisk, økonomisk, sosialt, politisk og kulturelt – samt drive selvstendig forskning på disse områdene og stille sitt materiale til disposisjon for andre interesserte.*
- *drive utstillings-, publiserings- og annet undervisnings- og opplysningsarbeid om petroleumsvirksomheten, dens naturgitte, historiske og tekniske forutsetninger – og om dens virkninger på det norske samfunnet.*

Gjennom formålsparagrafen har museet påtatt seg et nasjonalt ansvar for å samle inn, forske i, forvalte og formidle olje- og gasshistorien – og å gjøre museets samlinger, publikasjoner og utstillinger lett tilgjengelig for publikum. Dette reflekteres gjennom følgende visjon for Norsk Oljemuseum:

- «Kunnskap og opplevelser som skaper nysgjerrighet og innsikt.»

Når det gjelder dokumentasjon og forskning skal Norsk Oljemuseum:

- Gjennomføre en systematisk dokumentering av petroleumsvirksomheten i Norge med utgangspunkt i en oppdatert industriminneplan
- Være et viktig fagmiljø innen dokumentasjon og forskning på petroleumsvirksomhetens historiske betydning for det norske samfunn
- Fungere som faginstans for myndigheter og industri innen dokumentasjon og bevaring av industriminne fra petroleumssektoren
- Utøve en aktiv samlingsforvaltning og gjøre gjenstander og dokumentarisk materiale, foto og film tilgjengelige for allmenheten
- Produsere og formidle kunnskap om petroleumsvirksomheten gjennom dokumentasjon, forskning, bibliotek, utstillinger og samarbeid med andre fagmiljø
-

Overordnede mål for samlingene ved Norsk Oljemuseum

For Norsk Oljemuseum (NOM) er det et uttalt mål at samlingene våre skal representere et solid og dekkende bilde av norsk oljeindustri med særlig fokus på aktivitetene knyttet til den norske kontinentalsokkelen.

Samlingene ved NOM er delt i tre distinkte «avdelinger»:

- Gjenstander
- Bøker og skriftlig materiale
- Foto og film

Samlingene skal i størst mulig grad gjøres tilgjengelig for allmenheten gjennom utstillinger og utlån. Store gjenstander og saker som ikke kan eller bør utstilles skal likevel samles og bevares når det er mulig og hensiktsmessig.

De store dokumentasjonsprosjektene («Industriminne») er viktige da de har bidratt og vil bidra med viktige tilskudd til samlingene. Målet er at museet skal ha et industriminneprosjekt eller tilsvarende prosjekt til enhver tid. Fram til høsten 2022 er vi i gang med Equinor 2022 som er et historieprosjekt og i mindre grad dokumentasjonsprosjekt. Dokumentasjonsprosjektene velges i samarbeid med aktuell operatør fra listen over felter som har fått prioritet A eller B i kulturminneplanen fra 2010.

Det er viktig at NOM engasjerer seg i høringsrunder knyttet til nedstenging og fjerning av produksjonsinstallasjoner på kontinentalsokkelen. Det er utarbeidet forslag til rutiner og formuleringer som skal inngå i våre svarbrev til utredninger om nedstenging og fjerning av produksjonsutstyr fra felter på norsk sokkel.

Samling- og forvaltningsaktiviteter

Gjenstandssamlingen

Tidsperioden for innsamling av gjenstander regnes fra 1967 da Esso fant Balder på lisens 001 og deretter løpende. Geografisk område er i all hovedsak fra bedrifter i Rogaland som driver virksomhet på norsk kontinentalsokkel. Men vi har også enkelte gjenstander fra bedrifter lokalisert utenfor Rogaland.

I resten av Europa finnes et titalls oljemuseer, men disse er alle fokusert på oljeproduksjon eller raffinering på land – ikke til havs slik det er for NOM.

Det er ansatt to samlingsforvaltere som håndterer anskaffelse, behandling, magasinering og utlån av gjenstandene. I tillegg kommer kunnskapen og tjenestene til konserveringsteamet som er samlokalisert med NOM sine samlinger.

NOM har hittil ikke hatt en gjennomarbeidet innsamlingsstrategi, men har samlet så bredt som mulig. Innsamling foregår i all hovedsak på bakgrunn av det museet blir tilbudt. Det er en ambisjon at det i løpet av inneværende strategiperiode (21-25) skal etableres en aktiv innsamlingsplan på bakgrunn av en komplett samlingsoversikt ved ferdigstilt innflytting i magasinet.

Det er utarbeidet et forslag til grovinnstilling av objekter etter størrelse og bevaringsmuligheter:

Klasse	Definisjon	Objekt (eksempler)	NOM	Begrunnelse og kommentarer
A	Full skala – hele plattformer	Bunnfaste plattformer		
		Flytende plattformer		
B	Full skala – store deler av installasjoner	Boretårn		
		Helikopterdekk		
		Broeksjoner		f.eks. Friggbroen
C	Store deler som <u>kan</u> plasseres innendørs	Borebua fra Ekofisk, Ekofisk-jekk, brønnutstyr som f.eks. BOP, hullåpner, brønnhode/ventiltre	X	Har noe utstyr som allerede er plassert - både ute og inne

D	Produksjonsutstyr som ikke er knyttet til boring	Kompressor fra Statfjord A Ventiltre fra Nordøst Frigg	X X	Viktig for formidling – teknologien som brukes
E	Bruksgjenstander	Utstyr som kan løftes/flyttes uten tekniske hjelpemidler	X	Borekroner, håndverktøy (tenger for eksempel)
F	Kuriosa	Første olje fra Ekofisk	X	Gir den rette «aura», kan være både store og små
G	Modeller	Ekofisk diverse plattformer Frigg Statfjord A, B og C Troll A, B og C Valhall Oseberg A og B Åsgard A,B og C Snøhvit – inkl. Melkøya	(X) X X (X) X X X	Alle plattformer med A-prioritet
H	Kunst	Malerier, plakater og liknande.	X	

X betyr at NOM allerede har objektene

(X) betyr at NOM har deler av anleggene (modeller)

Objekter av klasse A er det ikke mulig for NOM å ta vare på, men i samarbeid med industrien og nasjonale og lokale myndigheter kan det vurderes om enkelte installasjoner kan bevares og plasseres nær land slik at de er delvis tilgjengelig for et større publikum.

For objekter av klasse B vil det være mulig å plassere i nærheten av museets bygg (hovedbygg og magasin) for å vise de virkelige dimensjonene som plattformene har. Dette er omfattende arbeid og må planlegges i samarbeid med operatøren og lokale myndigheter.

For objekter av klasse C og D vil dimensjoner og vekt kunne være begrensende i forhold oppbevaring. Plassering avgjøres etter hvilke historier en ønsker å formidle.

Ved anskaffelse og behandling av gjenstander er arbeidsprosessene beskrevet i Spektrum 4.0²

Alle prosedyrer i Spektrum er knyttet til et flytskjema (vedlegg A).

NOM bruker Primus som sitt 'registreringssystem' for å holde orden og oversikt.

Primus er et program for samlingsforvaltning for museer og andre kulturarvsinstitusjoner. Det er et helhetlig system som både ivaretar informasjon om samlingene og de rutiner og prosesser som er tilknyttet dem. Primus brukes i dag av ca. 200 museer og kulturarvsinstitusjoner i Skandinavia³.

I 2015 bevilget Olje- og Energidepartementet over 60 millioner kroner til bygging av et museumsmagasin. Dette ble ferdigstilt 2019, og innflyttingen er i gang. Ferdigstilt innflytting, registrering og tilgjengeliggjøring digitalt av gjenstander skal være ferdig ved utgangen av 2022.

Boksamlingen

Det kjøpes hvert år inn faglitteratur (historisk og teknisk) som er utgitt nasjonalt og internasjonalt. Samlingen blir også supplert med innkjøp av eldre litteratur fra antikvariater.

² Kulturrådet: Standard for samlingsforvaltning (2016)

³ Sakset fra KulturIT sine hjemmesider

Museet abonnerer også på noen fagtidsskrifter. I noen tilfeller doneres også bøker og dokumentsamlinger av enkeltpersoner.

I tillegg til faglitteratur, inneholder boksamlingen også skjønnlitteratur der olje/gass er med i tekst eller innhold.

Offentlige utredninger og rapporter som omhandler norsk olje- og gassindustri er også inkludert.

Samlingen inneholder også noe ikke-boklig materiale som kart og filmer.

Prosedyrene for mottak og forvaltning av dokumenter følger i store trekk systemet som er beskrevet for gjenstander. Systemet som benyttes for bøker og dokumenter er Alma fra Ex Libris, et internasjonalt system hvor man bl.a. kan foreta bestilling, registrering og utlån.

Biblioteksystemet benyttes av ca 80 norske fag- og forskningsbibliotek, og er tett knyttet til søketjenesten Oria som er en portal til det samlede materialet som finnes ved de fleste norske fag og forskningsbibliotek.

Museets bibliotekar er ellers behjelpelig med å finne fram til dokumenter knyttet til spesielle tema.

Det er et ønske at bibliotekets fasiliteter, som inneholder fire leseplasser for studenter eller andre som ønsker å bruke NOMs boksamling som kildemateriale, blir hyppigere brukt. Dette kan vi få til ved aktiv promotering mot universiteter og høyskoler og i tillegg gjøres mer «synlig» på NOMs hjemmeside.

Arkiv

Oljemuseet har ikke mye av det man tenker på som typiske arkiver, men mye små/mindre samlinger, gjerne om et tema og gjerne fra privatpersoner. Dykking er et slikt tema. Vi har også noe fra ymse foreninger, f.eks. fagforeninger i oljeindustrien. Samlinger av avisutklipp fra forskjellige givere, både privatpersoner og bedrifter/institusjoner.

Vi har en samarbeidsavtale med Statsarkivet i Stavanger (SAST) der vi utveksler informasjon ved mottak av arkivmateriale fra petroleumsindustrien. Vi utveksler arkivmateriale også. Når Oljemuseet mottar arkiver av en viss størrelse, blir disse stort sett overdratt til SAST. I arkivstatistikken vi avleverer til Arkivverket har vi oppgitt for 2016 en bestand på 180 hyllemeter privatarkiv.

Vi registrerer arkivene som aksesjoner i samlingsforvaltningssystemet Primus. Når det gjelder papirmateriale, blir dokumentene registrert i Excel-ark som knyttes opp til aksesjonsposten i Primus.

Foto- og Filmsamlingen

Norsk Oljemuseum har tilgang til et omfattende billedmateriale fra norsk oljevirkosomhet. Samlingen består av både fotografier og film.

Så langt som mulig ønsker museet å digitalisere alle interessante fotografier. Materialet registreres i Primus og gjøres tilgjengelig på nett via Digitalt Museum⁴.

Samlingen utvides jevnlig gjennom arbeidet med industriminneprosjektene og ved henvendelser fra bedrifter og enkeltpersoner som tilbyr filmer og fotografier av ulike typer og kvaliteter.

Rutinene og prosedyrene for forvaltning av fotografier og film er de samme som for gjenstander med spesiell tilpasning til type «produkter» som dette utgjør.

Bruk av fotografier fra samlingen er i utgangspunktet gratis, kun med krav om kreditering. Hvis fotoene skal brukes i kommersiell sammenheng (reklame o.l.) vil det bli avkrevet en «engangsavgift».

To fotografansvarlige (1,5 stilling) håndterer både anskaffelse, registrering og utlån av alle typer fotomateriale. Disse personene blir også brukt til å dokumentere oljehistorien ved å ta film og fotografier fra feltene som dokumenteres som industriminne.

På samme måte som for gjenstandssamlingen er det viktig at vi også kan dokumentere historien fra andre felter enn de som prioriteres som kulturminneprosjekter.

Mål

Gjenstandssamlingen

Plattformene som ble satt i produksjon på 1980-tallet begynner etter hvert å stenges. Ved nedstenging av de ulike plattformene er det viktig å henvende seg til operatøren for å sikre seg typiske gjenstander som har vært i bruk.

Det vil også bli satt i gang aktiviteter for å sikre seg modeller av nye tekniske løsninger som er viktig for å kunne dokumentere utviklingen på norsk sokkel.

Det planlegges å gjøre deler av det nye magasinet tilgjengelig for publikum, som et såkalt visningsmagasin. Dette skal skje minst én gang årlig.

Boksamlingen

Museets bibliotek har som mål å være blant landets fremste innen sitt fagfelt.

Det gjennomføres årlig kampanjer for å 'lokke til seg' flere studenter som vil velge mastergradsoppgaver innenfor NOMs interesseområde.

Gjennom oppfølging av mastergrader vil det også kunne vekke interessen for å få i gang doktorgradsoppgaver knyttet til oljehistorien – som også kan engasjere og synliggjøre vår egen kompetanse innenfor dette området.

Foto- og Filmsamlingen

Den overordnede målsettingen er å få digitalisert og registrert alt billedmateriale og at færrest mulig vil være 'hardcopies'.

---

⁴ «Målet med Digitalt Museum er at museenes samlinger skal være lett tilgjengelig for alle interesserte, uavhengig av tid og sted»..Fra Hjemmesiden til Digitalt Museum

Det skal avsettes perioder som forbeholdes annet foto- og filmmateriale slik at det ikke oppstår ytterligere etterslep.

Samlingsoversikt

Pr. 31.12.2020 er dette oversikten:

- Antall gjenstander/objekter: ca. 5600.
- Antall gjenstander/objekter registrert i Primus: 5626.
- Antall magasinert på Åmøy: ca. 1800.

I forbindelse med innflytting i det nye museumsmagasinet gjennomgås hele gjenstandssamlingen, og mer eksakte tall vil foreligge når innflyttingen er klar.

Over 1400 gjenstander er fotografert og lagt ut på «Digitalt Museum» slik at de er synlige for publikum.

Boksamlingen er på ca. 10 000 bind.

Museets fotosamling består av godt over 100 000 foto. Av disse er mer enn 60 000 digitalisert og 40 000 registrert. I tillegg er over 1600 filmer registrert. 16mm, 8mm, Betamax, V60H, VHS og U-matic er noen av film-formatene vi har i samlingen.

Over 24 000 foto fra museets database er tilgjengelige på «Digitalt Museum».